

Environmental Journal

Volume 12 | Issue 2

Article 13

2008-04-01

วัน' แวดล้อม

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuej>

Part of the [Environmental Sciences Commons](#)

Recommended Citation

(2008) "วัน' แวดล้อม," *Environmental Journal*: Vol. 12: Iss. 2, Article 13.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuej/vol12/iss2/13>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Environmental Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

วันคุ้มครองโลก ปะทะ วันสิ่งแวดล้อมโลก

วารสารฉบับนี้จะพาท่านผู้อ่านไปรู้จักกับความยิ่งใหญ่ของวันทางสิ่งแวดล้อมระดับโลกถึง 2 วันด้วยกัน ยิ่งใหญ่ชนิดกินเนื้อที่คอแลมน์ วัน'แวดล้อม' ได้หลายหน้าก็แล้วกัน และหากเปรียบเทียบวันทั้งสองให้เป็นตัวละคร ท่านจะให้ใครเป็นนางเอกและพระเอกของเรื่อง

ใครเลยจะรู้ว่าวันคุ้มครองโลกถือกำเนิดจากประเทศมหาอำนาจของโลกอย่างสหรัฐอเมริกา จากการรวมตัวของผู้คนราว 20 ล้านคน ที่เริ่มตระหนักและอยากให้ชาวโลกร่วมตระหนักถึงวิกฤตการณ์ของสิ่งแวดล้อมบนโลกเรา นับตั้งแต่ปัญหาทางสิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐานที่เกิดจากการดำรงชีวิตประจำวันของคนทั่วไป ได้แก่ ปัญหามลพิษอากาศ น้ำเน่าเสีย หรือปัญหาขนาดใหญ่ที่กลายเป็นปัญหาลูกโซ่และเรื้อรัง การตัดไม้ทำลายป่า ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างรวดเร็ว จนก่อเป็นปัญหาฝนแล้งบ้าง น้ำท่วมเฉียบพลันบ้าง

ด้วยเหตุนี้เองทำให้กลุ่มคนดังกล่าวจึงพร้อมใจลุกฮือกันขึ้นมาชุมนุมประท้วงถึงการเพิ่มขึ้นของมลภาวะและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ในวันที่ 22 เมษายน 2513

จริงหรือประท้วงจบด้วยการสูญเสียเสมอไป? ผลจากการประท้วงทำให้อเมริกาออกพระราชบัญญัติแก้ไขมลพิษในอากาศ พร้อมกับจัดตั้งสำนักงานป้องกันสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ นอกจากนั้นได้ประกาศให้วันที่ 22 เมษายน ของทุกปีเป็น วันคุ้มครองโลก หรือใช้ภาษาตามแหล่งกำเนิดเขาอย่างไ้หว่า EARTH DAY โดยมี

เป้าหมายสำคัญได้แก่

1. เพื่อลดอัตราการเกิดคาร์บอนไดออกไซด์ ที่มีอยู่อย่างหนาแน่นในบรรยากาศ
2. เพื่อกำจัดคลอโรฟลูออโรคาร์บอนซึ่งเป็นตัวทำลายสภาพโอโซนและก่อให้เกิดการสะสมความร้อนให้หมดสิ้นไป
3. เพื่ออนุรักษ์สภาพป่าที่เหลือน้อย ทั้งที่เป็นป่าเบญจพรรณและป่าดงดิบ
4. เพื่อห้ามการซื้อ-ขายสิ่งมีชีวิตที่อาจทำให้ภาวะการเจริญพันธุ์ลดลงหรือหมดสิ้นไป
5. เพื่อคงสภาพระดับประชากรไว้ให้อยู่ในสภาพที่สมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่
6. เพื่อสร้างพลังอำนาจจากองค์กรต่าง ๆ ทั่วโลกให้ร่วมกันปกป้องบรรยากาศ น้ำ และสภาพอื่น ๆ ให้พ้นจากการกระทำที่มีขอบของมนุษย์
7. เพื่อสร้างสำนึกในอันที่จะรักษาโลกไว้ทั้งบุคคล ชุมชน และชาติ

20 ปีผ่านไปไวมือนโกหกวันคุ้มครองโลกมาเยือนไทย...

นับเป็นการเดินทางที่ยาวนานเหลือเกิน แต่คงพอจะให้อภัยได้ เพราะสมัยนั้น การคมนาคมจากอเมริกามาบ้านเราคงไม่สะดวกเหมือนสมัยนี้ แฮม! ถ้ามีอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงเหมือนสมัยนี้คงใช้เวลา

ไม่ถึง 3 วันกระมังนับตั้งแต่การก่อตั้งวินาทีแรกก่อนจะมาถึงบ้านเรา

แม้ว่าวันคุ้มครองโลกกำเนิดอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่ปี 2513 แต่สำหรับในบ้านเรากลับตื่นตัว 20 ปีให้หลัง โดยจุดจบของคุณ สืบ นาคะเสถียร ในปี 2533 บ้านเราจึงให้ความสำคัญและเริ่มต้นตัวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ถือเป็นจุดกำเนิดให้วันคุ้มครองโลกในประเทศไทยเมื่ออาจารย์และนักศึกษาร่วมกัน 16 สถาบันได้จัดงานวันคุ้มครองโลกขึ้นเพื่อรณรงค์ให้คนไทย

เห็นความสำคัญของป่าอนุรักษ์ และตระหนักถึงวิกฤตการทำลายสัตว์ป่าและป่าไม้ประเทศไทย ยังมีการจัดงานเพื่อหาทุนเข้ามูลนิธิสืบ นาคะเสถียร เพื่อใช้ในการปกป้องรักษาผืนป่า

กลุ่มกรีนพีซจัดกิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันคุ้มครองโลก เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนประหยัดพลังงานซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดภาวะโลกร้อน บริเวณหน้าห้างเมเจอร์เซ็นทรัล สาขาปิ่นเกล้า เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2550 (ภาพข่าวจาก <http://www.naewna.com/news.asp?ID=57019>)

ย้อนถามว่าเมื่อเราับวันคุ้มครองโลกมาแล้วหลังจากนั้นในบ้านเราทำอะไรบ้างที่เป็นการกระตุ้นให้คนไทยตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม

หากกล่าวถึงวันคุ้มครองโลกในบ้านเรา ส่วนใหญ่จะชินหูและคุ้นเคยกับกิจกรรมรูปแบบของการจัดคอนเสิร์ตวันคุ้มครองโลกบ้าง ออกมารณรงค์ให้ความรู้ถึงการรับมือและร่วมกันแก้ไขวิกฤตสิ่งแวดล้อมตามยุคสมัยไป เช่น กิจกรรมการปลูกป่าบ้าง การลดใช้พลังงานบ้าง โดยการดำเนินงานเป็นลักษณะของการทำงานร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบโดยตรงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมมือกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นอกเหนือจากหน่วยงานดังกล่าวแล้วหากกล่าวถึงกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า NGOs ที่เห็นจะมีบทบาทมากที่สุดก็คือกลุ่ม GREEN PEACE นั่นเอง

อีกฟากโลกที่ขั้วขั้วละครออีกตัวรอกำเนิด

ขณะที่ตัวละครตัวแรกของเรา เกิดในประเทศยักษ์ใหญ่อย่างอเมริกาดังที่กล่าวมาแล้ว คราวนี้ตัวละครถัดมากลับข้ามน้ำข้ามทะเลไปถือกำเนิดอีกฟากทวีปอย่างประเทศสวีเดน

แม้ความห่างไกลของบ้านเกิดเมืองนอนของทั้งสองจะอยู่กันถึงคนละทวีป กระนั้นที่มาที่ไป จุดมุ่งหมายและสถานะของทั้งคู่กลับยิ่งใหญ่มากไม่ต่างกันเลย อย่างที่บอกไปแล้วว่าเราจัดทั้งคู่เป็นถึงนางเอกและพระเอกในละครที่มีโลกเป็นสถานที่ถ่ายทำเขียว ดังนั้นทั้งคู่จึงไม่มี

ความต่างกันเท่าไร (ต่างจากตัวละครในบ้านเรา ที่พระเอกนางเอกต่างกันราวดอกฟ้ากับหมาวัด)

การเกิดของวันสิ่งแวดล้อมโลกไม่ได้เกิดจากการรวมกลุ่มประท้วงเหมือนวันคุ้มครองโลก ออกจะเกิดขึ้นอย่างแยบยลเพราะใช้เวลาเตรียมการถึง 3 ปี เพื่อจัดทำร่างข้อเสนอต่างๆ รวมทั้งแผนดำเนินการและปฏิญญาว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ มีผู้เข้าร่วมประชุม 1,200 คน จาก 113 ประเทศ ผู้สังเกตการณ์มากกว่า 1,500 คน จากหน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชนและสื่อมวลชนแขนงต่างๆ รวมทั้งตัวแทนเยาวชนและกลุ่มนักศึกษาจากทั่วโลก จนกระทั่ง...

วันที่ 5 -16 มิถุนายน 2515 สหประชาชาติ ร่วมกับรัฐบาลประเทศสวีเดน ได้จัด “การประชุมสหประชาชาติเรื่องสิ่งแวดล้อมของมนุษย์” (UN Conference on The Humen Environ- ment) ที่กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน

และแล้ววันคุ้มครองโลกก็มีคู่

ผลการประชุมนับว่าประสบความสำเร็จอย่างงดงาม เพราะเป็นครั้งแรกที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้หันหน้าเข้าหากันเพื่อร่วมขจัดภัยอันตรายด้านสิ่งแวดล้อมที่กำลังคุกคามโลกของเรา

เพื่อให้เกิดการจดจำถึงภาพความร่วมมือของนานาชาติประเทศครั้งนั้น จึงได้กำหนดให้วันแรกที่จัดการประชุมดังกล่าว คือ วันที่ 5 มิถุนายน ของทุกปีให้เป็น “วันสิ่งแวดล้อมโลก” (World Environment Day) พร้อมทั้งได้จัดตั้ง “โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ” หรือ UNEP : United Nation Environment Programme ขึ้น ซึ่งรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ก็ได้รับข้อตกลงจากการประชุมคราวนั้น และจัดตั้งหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นในประเทศ เช่น การจัดให้มีโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme) ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา

โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ติดตามและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทางที่ดี โดยมีความห่วงใยในเรื่องของ ดิน น้ำ มลพิษทางอากาศ ในฐานะที่ทำหน้าที่กระตุ้นเพื่อให้มีการปฏิบัติทางสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม และเพื่อให้เป้าหมายบรรลุผล จึงได้กำหนดวิธีการไว้ ดังนี้คือ

1. การสร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้เรื่องของสิ่งแวดล้อม และให้การศึกษากับประชาชนและนิสิตนักศึกษาทั่วไป
2. ให้การสนับสนุนทางวิชาการ เผยแพร่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อจะได้กระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี
3. เสริมสร้างให้สถาบันและคนในสถาบันตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อไป

คราวนี้บ้านเราได้รับเร็วขึ้นเยอะทีเดียว

เพียง 3 ปีต่อมาบ้านเราก็ขึ้นรับ และมีการตรากฎหมายทางสิ่งแวดล้อมขึ้นมาอย่างเป็นทางการ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พุทธศักราช 2518 ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติฯ ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2521 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2522 ต่อมาในสมัยรัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน ได้มีร่างพระราชบัญญัติฯ ขึ้นใหม่ โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน 2535 เรียกว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มุ่งกระจายอำนาจของการวางแผนและปฏิบัติการทางสิ่งแวดล้อมลงสู่ท้องถิ่นและให้ความสำคัญในเรื่องของการติดตาม ตรวจสอบ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการควบคุมมลพิษ

นอกจากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังรวมไปถึงการก่อตั้งสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขึ้นเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2518 อันเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย และต่อมาในปี 2535 ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของ

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็น 3
หน่วยงาน คือ

1. กรมควบคุมมลพิษ
2. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
3. สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมกระทรวง

วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่จัดขึ้นก็ไม่ได้น้อยหน้าวันคุ้มครองโลกเช่นกัน

บ้านเราก็ให้ความสำคัญกับวันสิ่งแวดล้อมโลก
ไม่ต่างจากวันคุ้มครองโลก มีการรณรงค์ จัดกิจกรรมเพื่อ
กระตุ้นเพิ่มความใส่ใจให้ทุกคนเล็งเห็นความสำคัญของ
สิ่งแวดล้อม ทั้งการลด ละ เลิก ที่จะไม่เบียดเบียนธรรมชาติ
รวมทั้งริเริ่มให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสร้าง
สรรค์ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมในบ้านเรา
ต่อไป

ทั้งนี้หัวข้อในการจัดกิจกรรม และรณรงค์
กิจกรรมในแต่ละปี ก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความรุนแรง
ของปัญหา ในแต่ละปี เช่น ปีที่ผ่านมา 1 ในกิจกรรมวัน

สิ่งแวดล้อมโลกที่จัดโดย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม (ทส.) และหน่วยงานต่างๆ จัดงานวัน
สิ่งแวดล้อมโลกขึ้น ที่อิมแพค เมืองทองธานี ตั้งแต่เวลา
09.00 น. - 18.00 น. โดยมีเจตนารมณ์มุ่งเน้นที่จะหยุด
โลกร้อนด้วยชีวิตพอเพียง นอกจากนี้ ยังจัดให้มีการสัมมนา
ทางวิชาการในหัวข้อสำคัญ เช่น หยุดโลกร้อนด้วยชีวิต
พอเพียง

ถึงตรงนี้คุณจะให้ใครเป็นพระเอก...และใคร
เป็นนางเอก

ไม่ว่าท่านผู้อ่านจะถกเถียงกับใครหรือแม้แต่กับ
ตัวเองก็ตาม ระหว่างวันคุ้มครองโลกที่ได้มาอย่างสนุกสนาน
ไปสักนิด หรือวันสิ่งแวดล้อมโลกที่เตรียมการอย่าง
ยาวนาน แต่ทั้งคู่ก็มีเจตนารมณ์เพื่อรักษาสภาพของโลกของเราไม่
แตกต่างกัน ตัวผู้เขียนเองก็เป็นคนหนึ่งรักพี่เสียดายน้อง
ไม่สามารถเลือกได้ แต่สิ่งหนึ่งที่เลือกได้อย่างแน่นอน คือ
เลือกที่จะไม่ยกบทผู้ร้ายให้แก่มนุษย์เรา ในเรื่องนี้